

ಅಧ್ಯಾಯ - I
ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ
ಮತ್ತು
ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನಾ ಚೌಕಟ್ಟು

ಅಧ್ಯಾಯ I

ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನಾ ಚೌಕಟ್ಟು

ನೈಸರ್ಗಿಕ ಅಥವಾ ಮಾನವ ನಿರ್ಮಿತ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಅಥವಾ ಆಕಸ್ಮಿಕ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ದುರಂತ, ಅಪಘಾತ, ವಿಪತ್ತು ಅಥವಾ ಗಂಭೀರ ಘಟನೆ ಎಂದು ವಿಪತ್ತನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲಾಗಿದೆ¹. ಇದು ಗಣನೀಯ ಪ್ರಮಾಣದ ಜೀವಹಾನಿ ಅಥವಾ ಮಾನವ ಸಂಕಟ/ಹಾನಿ, ಆಸ್ತಿಯ ಹಾನಿ ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿಯ ನಾಶ, ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಅವನತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶದ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಮೀರುವ ಸ್ವರೂಪ ಅಥವಾ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಪತ್ತುಗಳು ಭೌಗೋಳಿಕ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಭಾರಿ ಮಳೆಯಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಪ್ರವಾಹ, ಬರಗಾಲ, ಭೂಕಂಪ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಮಾನವ ನಿರ್ಮಿತ ವಿಪತ್ತುಗಳು ಬೆಂಕಿ, ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸ್ಫೋಟಗಳು, ರಚನಾತ್ಮಕ ವೈಫಲ್ಯಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಭೂಕುಸಿತಗಳು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಪ್ರೇರಿತವಾಗಿದ್ದರೂ, ಅನಧಿಕೃತ ಭೂ ಬಳಕೆಯ ಪರಿವರ್ತನೆಗಳು, ಜಲಮೂಲಗಳ ಅತಿಕ್ರಮಣ, ಮಳೆನೀರಿನ ಚರಂಡಿಗಳು ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮುಂತಾದ ಮಾನವ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪಗಳಿಂದಲೂ ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ಅಪಾಯಗಳು ಭೌತಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಪರಿಸರದ ದುರ್ಬಲತೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂವಹನ ನಡೆಸಿದಾಗ ವಿಪತ್ತಿನ ಅಪಾಯವು ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತದೆ. ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯವನ್ನು ಶಮನಗೊಳಿಸುವಿಕೆಯ ಮಹತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿದ ವಿಪತ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಮತ್ತು ಸ್ವೀಕಾರದ ಹೊರತಾಗಿಯೂ, ವಿಪತ್ತುಗಳು ಜಾಗತಿಕ ಸವಾಲನ್ನು ಒಡ್ಡುತ್ತಲೇ ಇವೆ.

1.1 ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ

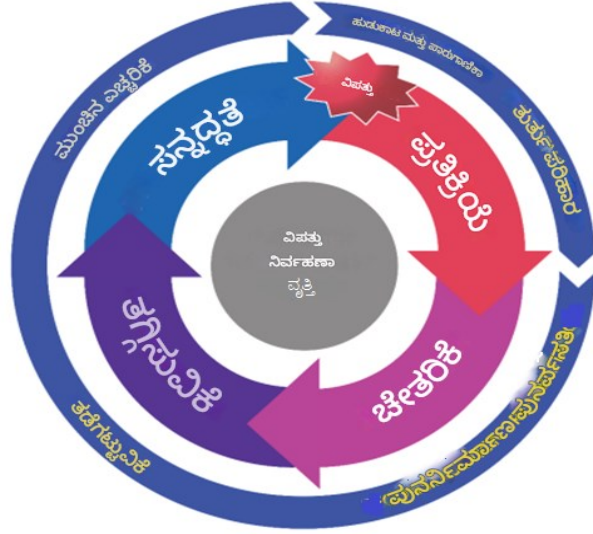
ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ (ಡಿ. ಎಂ.) ಎಂದರೆ ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಅಥವಾ ಅನುಕೂಲಕರವಾದ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಯೋಜಿಸುವ, ಸಂಘಟಿಸುವ, ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸುವ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ನಿರಂತರ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ:

- ಯಾವುದೇ ವಿಪತ್ತನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಸನ್ನದ್ಧತೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಮೇಲೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.
- ಯಾವುದೇ ವಿಪತ್ತು ಹಾಗೂ ಅದರ ತೀವ್ರತೆ ಅಥವಾ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಅಪಾಯವನ್ನು ಶಮನಗೊಳಿಸುವುದು ಅಥವಾ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು.
- ಯಾವುದೇ ಅಪಾಯಕಾರಿ ವಿಪತ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಅಥವಾ ವಿಪತ್ತಿಗೆ ತ್ವರಿತ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ಯಾವುದೇ ವಿಪತ್ತಿನ ಪರಿಣಾಮಗಳ ತೀವ್ರತೆ ಅಥವಾ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದು.
- ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸುವಿಕೆ, ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರದ ನಂತರ ಪುನರ್ವಸತಿ ಮತ್ತು ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣ.

ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಆವರ್ತಚಕ್ರವನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ನಕ್ಷೆ 1.1 ರಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ.

¹ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಕಾಯಿದೆ, 2005.

ನಕ್ಷೆ 1.1: ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಆವರ್ತಚಕ್ರ

ಮೂಲ: ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆ 2021-22

ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯು ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತದೆ.

1.2 ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯ ಕಡಿತ - ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಚೌಕಟ್ಟುಗಳು

ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯವು ಜಾಗತಿಕ ಕಾಳಜಿಯ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅದರ ಪರಿಣಾಮ ಮತ್ತು ಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರದೇಶದ ಅಪಾಯಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಬಹುದು. ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳು (ಎಸ್. ಡಿ. ಜಿ. ಗಳು) ಬಡತನವನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸಲು, ಭೂಮಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಜನರು ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಆನಂದಿಸುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಕರೆಯಾಗಿದೆ. ನೀತಿ ಆಯೋಗದ ನಕ್ಷೆಯ ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ತನ್ನ ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಎಸ್‌ಡಿಜಿಗಳು ಮತ್ತು ಗುರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಜೋಡಿಸಿತ್ತು. ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಸ್‌ಡಿಜಿಗಳು ಪ್ರಾಥಮಿಕವಾಗಿ ಎಸ್‌ಡಿಜಿ 11: "ಸುಸ್ಥಿರ ನಗರಗಳು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯಗಳು" ಮತ್ತು ಎಸ್‌ಡಿಜಿ 13: "ಹವಾಮಾನ ಕ್ರಮ" ದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ. ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯು ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಎಸ್‌ಡಿಜಿ ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಇದು ಈ ಗುರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಹಲವಾರು ಗುರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ನಿಕಟವಾಗಿ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದೆ, ಏಕೆಂದರೆ ವಿಪತ್ತುಗಳು ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಬೀರಬಹುದು. 17 ಎಸ್‌ಡಿಜಿ ಗಳಲ್ಲಿ 10ರಲ್ಲಿ ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯ ಕಡಿತಕ್ಕೆ (ಡಿಆರ್‌ಆರ್) ಸಂಬಂಧಿಸಿದ 25 ಗುರಿಗಳಿವೆ, ಇದು ಪ್ರಮುಖ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರವಾಗಿ ಡಿಆರ್‌ಆರ್ ಪಾತ್ರವನ್ನು ದೃಢವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಭಾಗವಾಗಿ, 1999 ರಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ರಚಿಸಿದ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಉನ್ನತ-ಶಕ್ತಿಯ ಸಮಿತಿಯು 31 ವಿವಿಧ ವಿಪತ್ತುಗಳನ್ನು ಐದು ಪ್ರಮುಖ ಗುಂಪುಗಳಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಿದೆ, ಅವುಗಳೆಂದರೆ ನೀರು ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಸಂಬಂಧಿತ, ಭೌಗೋಳಿಕ ಸಂಬಂಧಿತ, ಜೈವಿಕ ಸಂಬಂಧಿತ ವಿಪತ್ತುಗಳು, ರಾಸಾಯನಿಕ/ಕೈಗಾರಿಕಾ/ಪರಮಾಣು ಸಂಬಂಧಿತ ಮತ್ತು ಅಪಘಾತ ಸಂಬಂಧಿತ ವಿಪತ್ತುಗಳು.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ (ಎನ್. ಡಿ. ಎಂ. ಎ) ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುವ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಕಾಯ್ದೆ, 2005 (ಡಿ.ಎಂ. ಕಾಯ್ದೆ) ಅನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿತು (ಡಿಸೆಂಬರ್ 2005). ಇದು ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ ಪರಿಹಾರ-ಕೇಂದ್ರಿತ ವಿಧಾನದಿಂದ ಪೂರ್ವಸಿದ್ಧತೆ, ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ ಮತ್ತು ತಗ್ಗಿಸುವಿಕೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತು ನೀಡುವ ಪೂರ್ವಭಾವಿ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಮಾದರಿ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ತರುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ, ಶಮನಗೊಳಿಸುವಿಕೆ, ಸನ್ನದ್ಧತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೂಲಕ ಸಮಗ್ರ, ಪೂರ್ವಭಾವಿ, ಬಹು-ವಿಪತ್ತು ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ-ಚಾಲಿತ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸುರಕ್ಷಿತ ಮತ್ತು ವಿಪತ್ತು ನಿರೋಧಕ ಭಾರತವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯೊಂದಿಗೆ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನೀತಿಯನ್ನು ಎನ್. ಡಿ. ಎಂ. ಎ. (2009) ಹೊರತಂದಿತು.

ಅದರಂತೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು (2020) ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ರಾಜ್ಯ ನೀತಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿತು.

1.3 ರಾಜ್ಯ ಎದುರಿಸಿದ ವಿಪತ್ತುಗಳ ವಿವರ

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ತನ್ನ ಭೌಗೋಳಿಕ-ಪರಿಸರ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಮತ್ತು ದುರ್ಬಲತೆಯಿಂದಾಗಿ ಭಾರತದ ವಿಪತ್ತು-ಪೀಡಿತ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಇದು ಭಾರತದ ಡೆಕ್ಕನ್ ಪರ್ಯಾಯ ದ್ವೀಪದ ಪಶ್ಚಿಮ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪಶ್ಚಿಮ ಮತ್ತು ಪೂರ್ವ ಫಾಟ್ ಶ್ರೇಣಿಗಳು ಸಂಧಿಸುವ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ನೆಲೆಗೊಂಡಿದೆ. ರಾಜ್ಯವು ಬರ, ಪ್ರವಾಹ, ಭೂಕುಸಿತ ಮುಂತಾದ ಅಪಾಯಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಗುರಿಯಾಗಿದ್ದರೂ, ಚಂಡಮಾರುತಗಳು, ಮಿಂಚು ಮತ್ತು ಭೂಕಂಪಗಳಂತಹ ಅಪಾಯಗಳಿಂದಲೂ ಬಾಧಿತವಾಗಿದೆ. ಕಳೆದ ದಶಕದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ವಿಕೋಪದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 1.1ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 1.1: ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ವಿಪತ್ತು ಚಿತ್ರಣ

ವಿಪತ್ತು	ಬಾಧಿತ	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
		(ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ)											
ಬರಗಾಲ	ಜಿಲ್ಲೆಗಳು	28	28	9	27	30	–	30	18	–	–	–	31
	ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು	157	125	34	136	164	–	164	49	–	–	–	223
ಪ್ರವಾಹ / ಮಳೆ	ಜಿಲ್ಲೆಗಳು	–	8	8	–	6	–	7	22	25	28	30	–
	ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು	–	35	42	–	24	–	25	103	180	182	*	–
ಭೂಕುಸಿತ	ಜಿಲ್ಲೆಗಳು	2	2	3	2	3	4	7	5	5	5	–	–
	ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು	2	2	3	2	4	6	12	7	9	10	–	–
ಭೂಕಂಪ	ಜಿಲ್ಲೆಗಳು	2	1	1	1	1	2	1	1	1	6	–	–
	ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು	2	1		1	1	2	1	1	1	10	–	–

ಮೂಲ: ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆ 2022–23 ಮತ್ತು ಜ್ಞಾಪಕ ಪತ್ರ

* 2022 ರಲ್ಲಿ, ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಹಾನಿಗೊಳಗಾದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ

2023ರ ಮಾರ್ಚ್ ಅಂತ್ಯದ ವೇಳೆಗೆ, 31 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ 223 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿದ್ದವು. 2017–18 ರಿಂದ 2022–23 ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿದ ಪ್ರಮುಖ ವಿನಾಶಕಾರಿ ಘಟನೆಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕ 1.2 ಮತ್ತು ಕೋಷ್ಟಕ 1.3ರಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 1.2: 2018-23ನೇ ಕ್ಯಾಲೆಂಡರ್ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿದ ಪ್ರಮುಖ ವಿಪತ್ತು ಘಟನೆಗಳು

ಕ್ಯಾಲೆಂಡರ್ ವರ್ಷ	ವಿಪತ್ತು	ಪರಿಣಾಮ
2018	30 ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ತೀವ್ರ ಬರಗಾಲ	ಒಟ್ಟು ಅಂದಾಜು ನಷ್ಟ - ₹28,046.95 ಕೋಟಿ. ಹಿಂಗಾರು ಋತುವಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆ ನಷ್ಟ - ₹11,384.47 ಕೋಟಿ. ಮುಂಗಾರು ಹಂಗಾಮ: ಬೆಳೆ ನಷ್ಟ - ₹16,662.48 ಕೋಟಿ.
	ಭಾರೀ ಮಳೆಯಿಂದಾಗಿ ಏಳು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹ ಮತ್ತು ವಿನಾಶಕಾರಿ ಭೂಕುಸಿತಗಳು ಸಂಭವಿಸಿವೆ.	ಒಟ್ಟು ಅಂದಾಜು ನಷ್ಟ - ₹3,705.87 ಕೋಟಿ. ಬೆಳೆ ನಷ್ಟ - ₹1,670.84 ಕೋಟಿ. ಪರಿಹಾರ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು - ₹227.51 ಕೋಟಿ. ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಕ್ಕೆ ಹಾನಿ - ₹1,811.54 ಕೋಟಿ. 67 ಮಾನವ ಮತ್ತು 240 ಜಾನುವಾರುಗಳ ಸಾವು
2019	22 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹ	ಒಟ್ಟು ಅಂದಾಜು ನಷ್ಟ - ₹35,160.81 ಕೋಟಿ. ಬೆಳೆ ನಷ್ಟ - ₹15,230.60 ಕೋಟಿ. ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳಿಗೆ ಹಾನಿ - ₹9,642.67 ಕೋಟಿ. ನಷ್ಟ ಪರಿಹಾರ ಮತ್ತು ನೆರವು - ₹10,287.44 ಕೋಟಿ. 91 ಮಾನವ ಮತ್ತು 3,400 ಜಾನುವಾರುಗಳ ಸಾವು
	49 ತಾಲೂಕುಗಳನ್ನು ಬರಪೀಡಿತ ಎಂದು ಘೋಷಿಸಲಾಗಿದೆ	---
2020	25 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹ	ಒಟ್ಟು ಅಂದಾಜು ನಷ್ಟ - ₹23,481.63 ಕೋಟಿ. ಬೆಳೆ ನಷ್ಟ - ₹17,700.76 ಕೋಟಿ. ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳಿಗೆ ಹಾನಿ - ₹10,984.71 ಕೋಟಿ. ನಷ್ಟ ಪರಿಹಾರ ಮತ್ತು ನೆರವು - ₹458.58 ಕೋಟಿ. 85 ಮಾನವ ಮತ್ತು 1,867 ಜಾನುವಾರುಗಳ ಸಾವು
2021	ತೌಕೆ ಚಂಡಮಾರುತದಿಂದ ತತ್ತರಿಸಿದ ಕರಾವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು	ಒಟ್ಟು ಅಂದಾಜು ನಷ್ಟ - ₹209.60 ಕೋಟಿ. ಬೆಳೆ ನಷ್ಟ - ₹4.48 ಕೋಟಿ. ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳಿಗೆ ಹಾನಿ - ₹196.93 ಕೋಟಿ. ನಷ್ಟ ಪರಿಹಾರ ಮತ್ತು ನೆರವು - ₹8.19 ಕೋಟಿ. 6 ಮಾನವ ಮತ್ತು 2 ಜಾನುವಾರುಗಳ ಸಾವು
	28 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹ	ಒಟ್ಟು ಅಂದಾಜು ನಷ್ಟ - ₹5,690.51 ಕೋಟಿ. ಬೆಳೆ ನಷ್ಟ - ₹1,702.65 ಕೋಟಿ. ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳಿಗೆ ಹಾನಿ - ₹3,619.21 ಕೋಟಿ. ನಷ್ಟ ಪರಿಹಾರ ಮತ್ತು ನೆರವು - ₹368.65 ಕೋಟಿ. 16 ಮಾನವ ಮತ್ತು 358 ಜಾನುವಾರುಗಳ ಸಾವು
2022	30 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹ	ಒಟ್ಟು ಅಂದಾಜು ನಷ್ಟ - ₹7,647.13 ಕೋಟಿ. ಬೆಳೆ ನಷ್ಟ - ₹3,596.26 ಕೋಟಿ. ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳಿಗೆ ಹಾನಿ - ₹3,673.30 ಕೋಟಿ. ನಷ್ಟ ಪರಿಹಾರ ಮತ್ತು ನೆರವು - ₹404.57 ಕೋಟಿ. 82 ಮಾನವ ಮತ್ತು 462 ಜಾನುವಾರುಗಳ ಸಾವು ವರದಿಯಾಗಿದೆ
2023	ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ 31 ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಬರಪೀಡಿತ ಎಂದು ಘೋಷಿಸಲಾಗಿದೆ	ಒಟ್ಟು ಅಂದಾಜು ನಷ್ಟ - ₹65,594.92 ಕೋಟಿ.

ಮೂಲ: ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಜ್ಞಾಪಕ ಪತ್ರ

ಕೋಷ್ಟಕ 1.3: ವಿಪತ್ತುಗಳಿಂದಾದ ಅಂದಾಜು ನಷ್ಟ

ವಿಪತ್ತು (ಕ್ಯಾಲೆಂಡರ್ ವರ್ಷ)	ಒಟ್ಟು ಅಂದಾಜು ನಷ್ಟ (₹ ಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ)	ಜೀವಹಾನಿ	
		ಮಾನವ	ಜಾನುವಾರುಗಳು
ಬರ (2018, 2019 ಮತ್ತು 2023)	93,641.87	–	–
ಪ್ರವಾಹ ಮತ್ತು ಭೂಕುಸಿತ (2018, 2019, 2020, 2021 ಮತ್ತು 2022)	75,685.95	341	6,327
ಚಂಡಮಾರುತ (2021)	209.60	6	2
ಒಟ್ಟು	1,69,537.42	347	6,329

ಮೂಲ: ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಜ್ಞಾಪಕ ಪತ್ರ

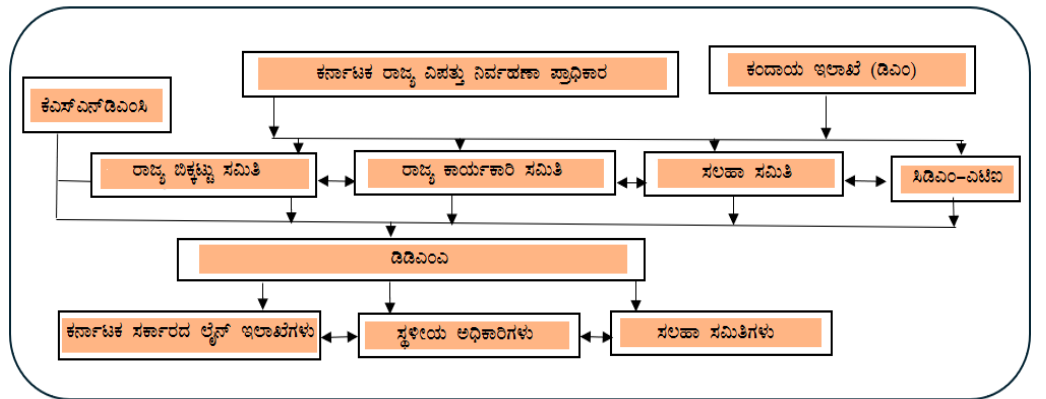
ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು 2022ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿಪತ್ತನ್ನು ಘೋಷಿಸದಿದ್ದರೂ, ಮಳೆ ಹಾನಿಯ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ.

ಮೇಲಿನ ಕೋಷ್ಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವಂತೆ, ಕೃಷಿ/ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಗಣನೀಯ ಹಾನಿಯಾಗುವುದರ ಜೊತೆಗೆ, ಮಾನವ ಜೀವ ಮತ್ತು ಜಾನುವಾರುಗಳ ನಷ್ಟದಿಂದಾಗಿ ರಾಜ್ಯವು ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಅಪಾಯಗಳಿಂದ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಬಾಧಿತವಾಗಿದೆ. ಒಂದೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಬರ ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಹ ಎರಡೂ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸಂಕಷ್ಟಕ್ಕೀಡು ಮಾಡಿದ ನಿದರ್ಶನಗಳಿವೆ.

1.4 ಸಂಸ್ಥೆ ರಚನೆ

ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯೊಬ್ಬರ ನೇತೃತ್ವದ ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆ (ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ) ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯ ನೋಡಲ್ ಇಲಾಖೆಯಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಕ್ಷೆ 1.2 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ನಕ್ಷೆ 1.2: ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಮೂಲ: ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆ 2017-18

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಈ ವರದಿಯ ಅಧ್ಯಾಯ II ರಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

1.5 ನಾವು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಏಕೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ?

ರಾಜ್ಯವು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಅಸ್ತಿಗಳೆರಡಕ್ಕೂ ಗಣನೀಯ ಹಾನಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಪುನರಾವರ್ತಿತ ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದೆ. ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯು ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳ ನಡುವೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಸಮನ್ವಯಕ್ಕೆ ಕರೆ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಈ

ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆ (ಪಿ. ಎ.) ಯನ್ನು ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯ ಕಡಿತಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ/ಪರಿಹಾರ ಕೇಂದ್ರಿತ ವಿಧಾನದಿಂದ ಅದರ ಪರಿವರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಸನ್ನದ್ಧತೆಯನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಲು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

1.6 ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು

ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಲು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಯಿತು:

- ❖ ಡಿಎಂ ಕಾಯ್ದೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವು ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದೆ ಮತ್ತು ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.
- ❖ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣಕಾಸು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.
- ❖ ಮುನ್ಸೂಚನೆಯ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ ಮತ್ತು ವಿಪತ್ತುಗಳ ಸನ್ನದ್ಧತೆ ಸಮಯೋಚಿತ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿದೆ.
- ❖ ರಾಜ್ಯವು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ-ಪರಿಹಾರ ವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಪುನರ್ವಸತಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಸೂಕ್ತ ತಡೆಗಟ್ಟುವ ಮತ್ತು ಶಮನಗೊಳಿಸುವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದೆ.

1.7 ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನಾ ಮಾನದಂಡ

ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನಾ ಅವಲೋಕನಗಳು ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಮಾನದಂಡಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ:

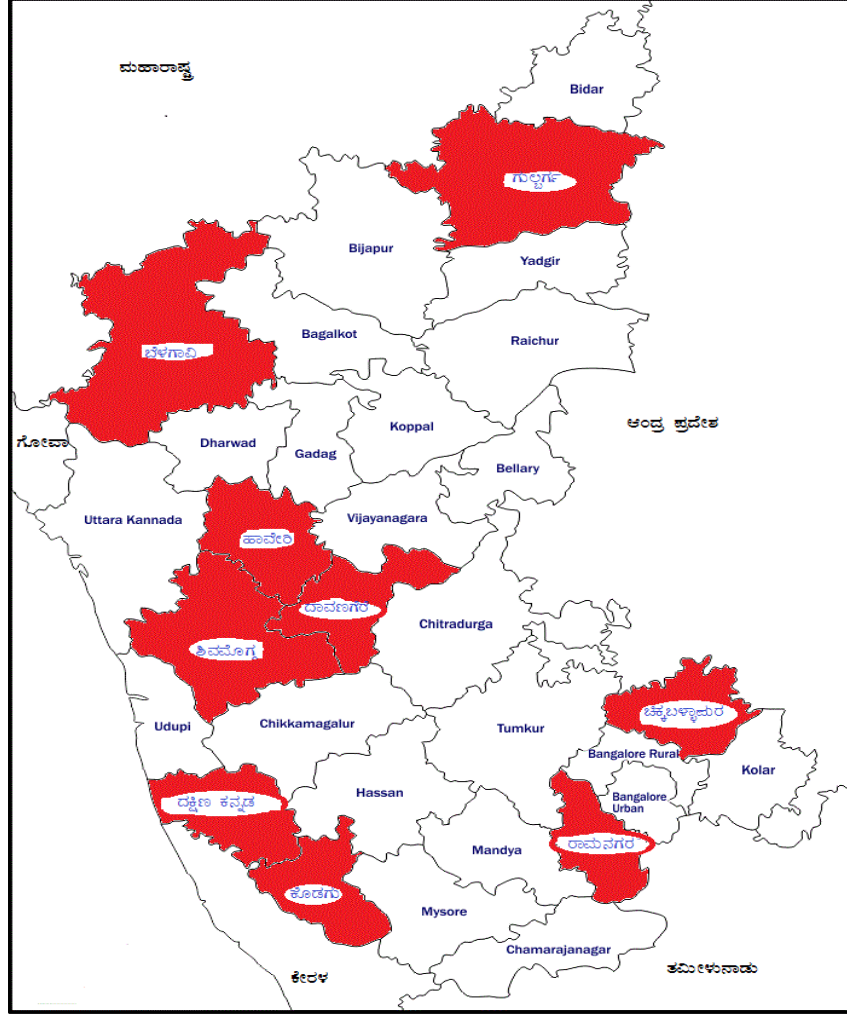
- ❖ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಕಾಯ್ದೆ 2005;
- ❖ ಆಯಾ ವಿಪತ್ತುಗಳ ಕುರಿತು ಎನ್‌ಡಿಎಂಎ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು;
- ❖ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳು; ಮತ್ತು
- ❖ ಸರ್ಕಾರದ ಸೂಚನೆಗಳು, ಆದೇಶಗಳು, ಸುತ್ತೋಲೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ.

1.8 ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ವಿಧಾನ

ಘಟನೆ/ವಿಪತ್ತುವಾರು ವೆಚ್ಚದ ಸಮಗ್ರ ವಿವರಗಳ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ ಮೂಲಕ ಯಾದೃಚ್ಛಿಕ ಮಾದರಿ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದೆ. 2017-18 ರಿಂದ 2022-23 ರ ಅವಧಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಪಿಎ ಅನ್ನು ನವೆಂಬರ್ 2022 ರಿಂದ ಜುಲೈ 2023 ರವರೆಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಕಚೇರಿ, ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆ (ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ) ಮತ್ತು ಆಯ್ದ ಒಂಬತ್ತು² ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಕಚೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ದಾಖಲೆಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಯ ಮೂಲಕ ನಡೆಸಲಾಯಿತು (ನಕ್ಷೆ 1.3).

² ಬೆಳಗಾವಿ, ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ದಾವಣಗೆರೆ, ಹಾವೇರಿ, ಕಲಬುರಗಿ, ಕೊಡಗು, ರಾಮನಗರ ಮತ್ತು ಶಿವಮೊಗ್ಗ.

ನಕ್ಷೆ 1.3: ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಗೆ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು

ವಿಪತ್ತು ಪೀಡಿತ ಸ್ಥಳಗಳ ಜಂಟಿ ಭೌತಿಕ ಪರಿಶೀಲನೆಯನ್ನು ಸಹ ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲಾಯಿತು.

ಪರೀಕ್ಷೆ-ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಕಳೆದ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹ ಮತ್ತು ಬರಗಾಲಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿವೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಕೊಡಗು ಮತ್ತು ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಭೂಕುಸಿತವನ್ನು ಎದುರಿಸಿದವು, ಕರಾವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಾದ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡವು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಚಂಡಮಾರುತಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಇದಲ್ಲದೆ, ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಡಿಲಿನಿಂದಾಗಿ ಮಾನವ ಜೀವ ಮತ್ತು ಜಾನುವಾರುಗಳ ನಷ್ಟವಾದ ನಿದರ್ಶನಗಳಿವೆ.

2023ರ ಜನವರಿ 9ರಂದು ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆಯ (ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ) ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯೊಂದಿಗೆ ಪ್ರವೇಶ ಸಮಾವೇಶವನ್ನು ನಡೆಸಲಾಯಿತು, ಇದರಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು, ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ ವಿಧಾನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಲಾಯಿತು. 2024ರ ಜನವರಿ 22ರಂದು ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆಯ (ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ) ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯೊಂದಿಗೆ ನಡೆದ ನಿರ್ಗಮನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲಾಯಿತು. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು 2024ರ ಆಗಸ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಕರಡು ವರದಿಯ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದು, ಅವುಗಳನ್ನು ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ನಿರ್ಗಮನ ಸಮಾವೇಶದಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

1.9 ಕೃತಜ್ಞತೆ

ಈ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆಯ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಮತ್ತು ಸಿಬ್ಬಂದಿ (ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ) ಮತ್ತು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಪ ಆಯುಕ್ತರ ಕಚೇರಿಗಳಲ್ಲಿನ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳು ನೀಡಿದ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆ ನೆನೆಯುತ್ತದೆ.

1.10 ವರದಿಯ ರಚನೆ

ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಕಾಯ್ದೆ ಮತ್ತು ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನೀತಿಯು ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳೆರಡರಲ್ಲೂ ಎಲ್ಲಾ ವಿಪತ್ತುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತವೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ನೀತಿಯು ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಚೌಕಟ್ಟು ಮತ್ತು ಅದರ ಮೇಲಿನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಮುನ್ನೂಚನೆ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ ಸೇರಿದಂತೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವೃದ್ಧಿ ಕ್ರಮಗಳ ಅಗತ್ಯತೆಯೊಂದಿಗೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದೆ. ಈ ವರದಿಯ IIನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತದೆ. ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ, ಮುನ್ನೂಚನೆ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವೃದ್ಧಿ ಕ್ರಮಗಳ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗಿದೆ.

ವಿಪತ್ತುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ನೀತಿಗಳು/ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣದ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. IIIನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು ಹಣಕಾಸು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಬಳಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು 2007ರಿಂದ ಪ್ರವಾಹ, ಚಂಡಮಾರುತ, ಭೂಕುಸಿತ, ಬರ, ಮಿಂಚು ಮುಂತಾದ ವಿವಿಧ ವಿಪತ್ತುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಹೊರತಂದಿದೆ. ರಾಜ್ಯವು ತಡವಾಗಿ ಬರಗಾಲವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಪತ್ತಿನ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ತನ್ನ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಹೊರತಂದಿದೆ. IV, V, VI ಮತ್ತು VII ಅಧ್ಯಾಯಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಬರ, ಪ್ರವಾಹ, ಭೂಕುಸಿತ ಮತ್ತು ಇತರ ವಿಪತ್ತುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ನಿಗದಿತ ನಿಬಂಧನೆಗಳ ಅನುಸರಣೆಯ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತವೆ.

ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಚಕ್ರದ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ, ರಕ್ಷಣೆ, ಪರಿಹಾರ ಮತ್ತು ಪುನರ್ವಸತಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಸೇರಿವೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಿಪತ್ತು ನಿರೋಧಕವಾಗಿಸುವ ಬದಲು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರ ಕೇಂದ್ರಿತವಾಗಿದೆ. ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಆಯಾ ವಿಪತ್ತುವಾರು ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.